

HALOTTAINK

- Tippmann József** c. esperes, tari plébános. Jan. 4-én temették Törökszentmiklóson (68,45)
- Murány Miklós**, a munkácsi egyházmegyei káptalan helynöke. Jan. 15-én temették Ungváron.
- Nyári Gyula Hilár** testvér jan. 10-én. Budapesten az új köztemetőben temették (76,50)
- Dr. Élő József** tb. kanonok Budapesten. Óbudán temették (68,43)
- Olasz József** febr. 12-én Budapesten. Nagykanizsán temették (52,20)
- Bujáló Bernát** febr. 12-én (78,53)
- Székelly Lajos** ferences testvér febr. 17-én Pannonhalmán (78,56)
- Barát László** érs. tanácsos, mátételki esperespléb. febr. 19-én Szekszárdon Kalocsán temették (68,45)
- Schmidt Mihály SDB** karnagy, ny. zeneisk. tanár Szombathelyen. Febr. 22-én temették a szalézi templom kriptájába (73,48)
- Dr. Tamás József** érs. tanácsos a kalocsai papi otthonban febr. 22-én. A Bp. remetekertvárosi Szentlélek-templomban temették (71,47)
- Szommer József** csokonyavisontai esperespléb. márc. 1-én. Bakon temették (50,24)
- Dr. Kálmán János** ny. martonvásári plébános, volt teológia tanár, márc. 18-án Székesfehérvárott. Kisberk püspök temette.
- Tóth Mihály** érd. esperes, ny. homokmégyi pléb. márc. 19-én Kalocsán. Soltvadkerten temették (78,47)
- Msgr. Dr. Pfeiffer Miklós** pápai prelátus, érd. svájci magyar főlelkész márc. 21-én. Fribourg-ban temették (93,70)
- Nemes Pál Vazul OSB** márc. 23-án Győrött. Pannonhalmán temették (73,55,48)
- Végi Kálmán** ny. plébános márc. 25-én Szombathelyen (61,35)
- Vattamány Imre** hajdúdorogi parochus, tb. kanonok ápr. 3-án. Keresztes Szilárd püspök temette (71,45)

Elhunyt paptestvéreinket foglaljuk mementóinkba!

+

CSÍK JÓZSEF hatvani prépost
(1894—1978)

1978. ápr. 6-án hajnalban bekövetkezett halálával a váci egyházmegye egyik nagy papi egyéniségét veszítette el. Ónodon született 1894. máj. 26-án. Egyéniségén mindig érződött valami szülőföldjének történelmi levegőjéből. Mint minorita kispap végezte Rómában a teológiát. Temesvárott szentelték pappá 1916. dec. 16-án. 1922-ben lépett át a váci egyházmegyébe. Szegváron volt két évig káplán. Első főnöke kissé nehéz természetű pap volt, a káplánok réme. Csík József kedves, szerény alkalmazkodó egyénisége megtalálta vele az összhangot, és a két évi kápláni működésből egész életre szóló meleg barátság lett.

Ha Istennek az a szándéka velünk, hogy Fiának képmását magunkra öltjük (Róm 8,29), akkor Csík József mindig szeretetet sugárzó, szerényen mosolygó Krisztus-arc volt. Dr. Hanauer István, az egyházmegye nagy püspöke hamar fölfedezte értékeit. Két

év múlva a református többségű Dömsödre tette lelkésznek. A dömsödiek, katolikusok, protestánsok egyaránt, úgy megszerették három évi ottléte alatt, hogy életének minden nagy ünnepén — temetésén is — megjelentek és köszöntötték.

Egy évig volt vácrátóti plébános. Ezután 17 évet Alagon töltött, ahol templomot épített. Közben kerületi esperes lett. 1945-ben került Hatvanba prépostplébánosnak és egyúttal ker. esperesnek. Az egyházmegye legrangosabb plébániáján is a szerény szeretet jellemezte. Szerény volt és egyszerű a lakása, ruhája, asztala, egyénisége, modora és viselkedése. A plébániát szerette szerzetesi közösségnek nevezni. Az is volt. Ünnepi alkalmakkor ugyan magyaros vendégszeretettel fogadta paptestvéreit és barátait, egyébként azonban az iroda volt az ebédlő is, ahol mindig és mindenkit készséges szeretettel fogadtak, s a temetés vagy házasság ügyében megjelenő szegények sem néztek irigyen az asztalra.

Életének minden állomásán annak a Jézusnak volt a követője, aki jót tett, amerre járt (Csel 10,38). Esze, szíve, pénztárcája és plébániája mindig nyitva volt mindenki előtt. Hosszú éveken át a hatvani plébánia kapuján nemcsak a zár, de a kilincs is hiányzott. Ez jellemezte a szívét is. A plébániát tréfásan Csik-szállónak hívták. Ha valaki, elsősorban paptestvér, betért hozzá, ott marasztalta ebédre, és azzal búcsúzott tőle: legközelebb hosszabb időre gyere.

Nem tűrte, hogy szeretetlenség legyen körülötte. Egyik plébánosa alaptalanul megorrolt az egyik káplánjára. Azonnal vonatra ült az érdekelten, hogy fölkeresse és elsimítsa a félreértést. — Mint esperest sok kellemetlen ügy elintézésével bízta meg az egyházmegyei hatóság. Egyszer egyik öregebb paptestvérnél mutatkozott több rendetlenség. Azzal állított be hozzá: „nem tudom, megint mi baja van veled az aulának. No gyere, szídjuk egy kicsit az aulát.” Utóbb azonban egy pohár sör mellett kellő tapintattal, de mindent elmondott: ezt meg azt igazán te is másként csinálhattad volna. — Mindenkinél igyekezett segíteni. Halottak napja előtt az egész környék hozzá járt gyertyát venni. A környező papság részére mindig beszerezte a vasúti és a busz-menetrendet. — Egy halotti anyakönyvi kivonatot kért valaki, de még a halott nevét sem tudta, az sem volt biztos, hogy Hatvanban halt meg . . . De azért órákig kerestük a halotti anyakönyvben, hátha rábukkanunk egy kőművesre, aki a gyöngyösi barátok klastromának megújításakor halt meg.

Hatvanban megújította a szép préposti templomot és a plébániát is. De még többet tett híveinek és az egész környék papságának lelki megújulásáért. A híressé vált papi rekollekciókat 1954-ben kezdtek tartani, amikor még erre semmi rendelkezés nem volt. Eleinte minden hónapban, s még a legújabb időben is többet tartottunk a kötelezőnél. A rekollekciók egy elmélkedésből és szentségimádási órákból álltak. Közben gyónási alkalom. Volt idő, amikor egész nap szigorú szilencium volt. „Józsai bácsi” — mert minden paptestvére csak így szólíthatta — nemcsak a szervezési levezelési részét bonyolította le, hanem hordta a székeket az előadások előtt, utána pedig vitte a teát, amellyel mindig megvendégelték a résztvevőket. Az elmúlt őszön nagy boldogan készült a kétszázadik rekollekció megünneplésére, de sajnos előtte lépett föl szívgyöngössége, és így nem lehetett ezzel. Ezzel együtt akarta megünnepelni a 30 évvel ezelőt tartott hatvani egyházmegyei eucharisztikus napok jubileumát is.

Minden paptestvért nagyon szeretett. Minden munkatársát nagy szeretettel fogadta. Ha a lelkipásztori tennivalókról volt szó, mindig úgy kezdte: hogyan akarjátok? Azután úgy végezte: csináljuk! — Volt egy szorosabb baráti köre, akikkel minden szerdán, a „Csíkszerdán”, a Császárfürdőben találkozott. Két volt püspökünk is örömmel vett részt a Csíkszerdákon.

Minden keresztényre és papra jellemző, ki a kedves szentje. Ő védőszentjét, Szent Józsefet tisztelte és szerette nagyon egyszerűsége miatt. Hasonló tisztelettel viseltette Assisi Szt. Ferenc és X. Pius iránt. Soha senkinek nem emlegette, hogy Rómában végzett; de X. Pius szentté avatásakor rajongva beszélt a nagy pápa vonzó egyéniségéről, akit ő személyesen ismert.

Fiatalos egészségét és kedélyét végig megőrizte. Életének 85., papságának 63. évében mint tényleges plébános és tényleges esperes hunyt el csendesen. Még előző nap is bemutatta a szentmisét.

Dr. Bánk József érsekpüspök koncelebrálta a gyászmisét volt munkatársaival, dr. Vajda József segédpüspök temette. A hatvani templom sokszor megszűföldött már, de ennyi pap és hívő még ritkán volt benne . . .

Volt káplánja

KAPCZÁR JÓZSEF SDB missziós testvér
(1899—1978)

1978. ápr. 16-án halt meg Hong Kongban. Kínát tekintette második hazájának, mert ott, ill. a peremvárosokban: Macauban és Hong Kongban töltötte élete javát.

Erdőtelken született 1899. márc. 22-én. Ifjúságáról és hivatása történetéről maga számolt be a Szolgálat 36. számában. Fogadalmát 1925. júl. 26-án tette le. 1931-ben misziós munkára jelentkezett. Így került már az évben Hong Kongba. Sok éven át mint cipész dolgozott, majd a rend több házában anyagbeszerző és mindenés lett. Szorgos és pontos munkája miatt mindenki megszerette. Nyelvi nehézségei ellenére szívesen elegyedett beszédbe bárkivel, különösen a gyerekekkel.

Haza nem látogatott többé. Két ízben azonban rövid pihenőre jött Olaszországba, s mindkétszer találkozni tudott közeli rokonaival. Családját nagyon szerette. A levelezésben apostoli lelkülete is kifejezésre jutott. Nagy öröme egy unokahúga szintén szerzetbe lépett. A jó József testvér szorgalmasan jegyezte családtagjainak különféle évfordulóit, hogy imáiban mindig megemlékezhesék róluk. Gyakori levelezése nem engedte, hogy elszigetelve érezze magát. Ez tapasztalható volt még utolsó betegségében is.

Sok emberi erényt csodáltak meg benne. Főképpen előzékenységben és udvariaságban adott jó példát mindenkinek. Még előrehaladott korában is figyelemmel kísérte a nagy világeseményeket. Derűs lelkületét soha nem zavarta meg semmiféle krízis. Sokat imádkozott. Rómában az 1975-ös szentévben buzgó zárandokként járta be a főbb templomokat, azok helyett is, akik csak vágyban tudtak eljönni.

Edzett falusi fiú volt, tagbaszakadt, sudár férfi maradt egész életére. De a betegség megtámadja a legerősebb szervezetet is. Több éven át szívbántalmakat érzett. 1976-ban egy kórházi kivizsgálás gyomordaganatot fedezett fel. Az 1977 júniusában lezajlott öt órás műtét megfosztotta gyomrának háromnegyed részétől. Kísérendbejött, de ezalatt a rák terjedni kezdett. Újabb, hosszú hónapokig tartó kórházi beutalás következett. A nagyobb ünnepekre: karácsonyra, újévre, névnapjára hazaengedték, hogy néhány órát rendtársai körében tölthessen. Ezek a kikapcsolódások enyhítették fokozódó fájdalmát. Tollba mondott levelekkel kezdett végleg búcsúzni barátaitól, ismerőseitől. A látogatók úgy tudtak neki kedveskedni, hogy vele együtt imádkoztak, énekeltek. Ez jelentette számára a legkedvesebb ajándékot. Időben kérte a betegek kenetét. Elvégezte szentgyónását, s a napi szentáldozásból merített erőt bajai elviselésére.

Teljesen váratlanul szólította el az Úr, épp akkor, amikor rendtársai ünnepélyesen akarták elkísérni hozzá a szent Útravalót. A mellette levő rendtársak azonban imával támogatták

Temetésére sok nép jött. A halotti misén több mint 50 pap koncelebrált és kísérté a temetőbe a megsírattott testvérrel.

Kapczár testvér egész életén át szíve ügyének tekintette a papi és szerzetesi hivatásokat. Ezért könyörög odaát is. Hallgassa meg a jó Isten ezt az imát, hogy sok szív meghallja és kövesse az Úr hívó szavát. De bizonyára gondol a jó Testvér mindannyiunkra is, amint olyan kedvesen fejezte be 1977-es levelét: „Sempre ricordando, azaz mindnyájukról mindig megemlékezem.”

Fenyő Vendel SDB, Róma

BALI JÁNOS SDB
(1892—1978)

Gyémántmisés paptestvérünk a Vas megyei Alsóságon született 1892. dec. 27-én. 1904 augusztusában vette kezébe a violaszínű Szalézi Értesítőt, amelynek indítására szept. 14-én meg is érkezett Cavagliába (Olaszország), a Szent István királyról nevezett magyar Szalézi Intézetbe mint kisdíák. 1908-ban kérte felvételét a társaságba. Az első

fogadalmakat a nagybeteg rendfőnök, Boldog Rua Mihály kezébe tette le 1909. szept. 29-én. Tanulmányait Ivréában folytatta, majd mint felügyelő-oktató került vissza Cavagliába. Az intézet 1913-ban áttelepült az Esztergom megyei Péliföldszentkeresztre. Itt munka és szegénység várt a kezdő intézményre, amit nem mindenki viselt el törés nélkül.

1914-ben kezdte el teológiai tanulmányait, amelyeket Oswiecimben (Auschwitz) fejezett be. A katonai behívó árnyékában korábban szentelték pappá: 1917. nov. 11-én Krakóban. Rövid jugoszláviai és ausztriai tartózkodás után visszatért Szentkeresztre. 1921—27-ig járta a kilométeres kapaszkodót, az őszi-tavaszi mély agyagot Szentkereszt és Mogyorósbánya között mint plébánoshelyettes.

1927-ben Újpestre került, nem könnyű munkakörnyezetbe. De „egy jó elmélkedés reggel, bátor gondolat a déli harangszókor és szilárd akarat este” meghozta neki a sikert. Mint igazgató a Baross utcában, a gyárnegyed szívében intézetet épített: inasoknak pihenőt, internátust a diákoknak.

1932-ben átkelt a Dunán. A Szent Alajos Házat vezette a Kiscelli utcában. Ekkor építette a Bécsi úti szárnyon a kis kápolnát „Mária, a keresztények segítsége” tiszteletére.

1935-ben átmenetileg a kispapok lelki vezetője Esztergomtáborban. 1936-tól igazgató Rákospalotán, majd Magyaróváron. Itt építette a második kápolnát a Keresztények Segítsége tiszteletére. 1943-tól több helyen működött, majd 1950-tól a veszprémi egyházmegyében kapott lelkipásztori beosztást. Pápakovácsin nyolc évig volt a falu plébánosa.

1967-ben Celldömölkön mondta aranymiséjét. Öröme visszavitte ahhoz a Máriaoltárhoz, amely útjára engedte 1904-ben. A következő vasárnap híveivel adott hálát az Urnak. Az ünnep nagyon szépen sikerült.

1969-ben nyugdíjazását kérte az egyházi hatóságtól és következő évben bevonult Pannonhalmára a szociális otthonba. Itt élt és szenvedett. 1977-ben betegségán, szűk rokoni körben mondta el gyémántmiséjét. A következő hónapok a várakozás és a búcsúzás hónapjai. Meg a készületé. 1978. jún. 23-án megkérdezte tőle valaki: „Hogy van?” — „Teljesen útrakészen!” — válaszolta. És másnapra virradóan valóban elindult az ismeretlen felé, a Fénybe!

Paskai püspök temette, Klempa és Tóth püspök jelenlétében.

Jókedvű adakozó volt. Reméljük, jókedvével elérte a legtöbbet: magát az ISENT.
Confrater

P. NÁVAY ANTAL KAPISZTRÁN OFM (1906—1978)

Szabadkán született, 16 éves korában egyszerű fogadalmas szerzetes, élete 23. évében felszentelt pap. A pécsi Jezsuiták Piusz gimnáziumában érettségizett, papi tanulmányait a rendi hittudományi főiskolán fejezte be. Egyetemi tanulmányokat sem itthon, sem külföldön nem folytatott, mégis igen kiemelkedő és művelt ferences pappá képezte magát. Rossz alvó és sokat olvasó ember volt. Álmatlan éjszakáin magyar, latin és francia nyelvű könyvek tömkelegét olvasta. Elsősorban az egyháztörténelemre vonatkozóért lelkesedett.

A papi élet keretén belül polihisztorrá, sokoldalúvá alakult. Gyászelentése a következő munkaköreit sorolta fel: tanított alsó-, közép- és felsőfokú iskolában; népmisssziókat, lelkigyakorlatokat, konferenciabeszédeket és papi elmélkedéseket tartott; kisegítő lelkész, gyóntató, egyesületi vezető, plébános, baráti tanácsadó és művészek mecénása volt; szerzetében többiben házfőnök és helyettes tartományfőnök; gyakran és könnyen írt; a Szent István Társulat tagjaként fejezte be életét.

Három leggazdagabb munkaköre a házfőnöki, a plébánosi és a tanári volt.

Házfőnöki küldetésében a helyes közéletet képviselte. A fazaságot szavá tette, kemény szigorral élni nem tudott és nem akart.

Előjárói éveiben — e sorok írójának — többször említette: „Az esti rekreációra ugyanúgy készülök, mint a teológiai órákra.” Ilyenkor anekdotákkal, megtörtént és meg

nem történt események felsorolásával szórakoztatta és tartotta össze a ferences rendcsalád tagjait.

Még jobban kultiválta a közös ima összetartó erejét. Álmatlan éjszakái után is a hajnali és esti órákban szinte minden nap megjelent az imakarban az Istent dicsérni és a közösségi szellemet ápolni.

Plébánosi munkakörét megosztotta. Szeretett dolgozni és tudott dolgoztatni. Egész életében a párbeszéd erényét gyakorolta.

Mikor Szeged-Alsóvárosra 1946 nyarán megérkezett, egy-két nap alatt a rendtagok megkapták beosztásukat a templomokba, az iskolákba és az egyesületekbe egyaránt. Nem kis munka volt, mert plébániánkon egy templomban és négy szükségképpén misézünk, nyolc iskolában tanítottunk és kilenc egyesületet vezettünk. A beosztás elrendezése után bezárkózott a szobájába, és három nap múlva a rendház ebédlőjében kifüggesztette az egész évre szóló prédikációs tematikát. A reggel hatórás szentmisére egy aszketikus, a tízóraásra a napi evangéliummal kapcsolatos, a tizenegy órára pedig egy apologetikus sorozatot állított össze. Szeptembertől szeptemberig tudatta, ki, mikor és hol prédikál. A diákmisék exhortációit a hitoktatókra és hittanárokra bízta.

Esztergomban is hasonló módszerrel dolgozott. A rendház társalgójában egész esztendőre kiírta a templomi szónokok névsorát.

A rendtartományban ő volt az utolsó lector approbatus. Ezt a megtisztelő címet azok az atyák viselték, akik egyetemi végzettség nélkül tanítottak a teológián, de előzőleg egy nagyobb rendi bizottság előtt a hit- illetve a bölcsellettudomány meghatározott tárgyalból összefoglaló vizsgát tettek.

Kapisztrán atya kedvenc tárgya az egyháztörténelem volt. Egyik legszebb alkotása a rend történetével foglalkozó munka, amelyet teológiai kézikönyvnek készített. Kis-papjaink a mai napig ebből tanulnak, és ebből ismerik meg a régmúlt gazdag világát.

A kórházban az öt meglátogató rendtársához ezek voltak az utolsó tudatos szavai: „Az Isten legyen veletek”. — Kapisztrán Atya! Mi is így búcsúzzunk tőled: az Isten legyen veled egy egész örökkévalóságon át.

Confrater

Fr. KOVACSICS VINCE GÁBOR OFM
(1884—1978)

Szabadkán született 1884. jan. 14-én, bunyevác szülőktől. Magyar nyelvű elemibe járt, és magyarnak vallotta magát.

Hamarosan kiköltöztek Kelebiára. A Podmaniczky báró építtette Szt. Anna templomba járt szentmisére, tanyájuktól 3—4 km távolságra. A bárónő komornájának feltűnt rendszeres templomba járása. Először szentképet csúsztatott imakönyvébe, később olvasóval ajándékozta meg, majd a Szabadkáról misézni kijáró Xavér Bálint atyának beajánlotta ferences testvérnek. 1898. szept. 11-én lépett be Szabadkán jelöltnek a fekete barátokhoz. 13 hónapig volt ott. Konyhai teendők végzésére osztották be. Beöltözése után, 1899-ben már kiküldték kocsival gabonagyűjtésre a tanyákra. Megmaradt emlékezetében, amit az egyik tanyai gazda mondott: „Adjunk ennek a kis barátnak, hogy nagy glóriát tudjon mondani.”

1899 októberében Kaplonyba ment P. Hricsovszki Timót házfőnökkel és Semmer De-meter szabótestvérrrel, mivel ők elfogadták a reformot. Itt Semmer testvér megtanította harmóniumozni. Hat évig volt itt, majd különböző helyeken, míg 1914-ben be nem rukkolt Szabadkára a 86. gyalogezredhez. Négy évig volt az orosz és olasz fronton. 1918. jún. 14-én megsebesült a homlokán. 1930-ig ismét több helyen szolgált, majd két évig a rend amerikai magyar kolostoraiban. Utána többek között kétszer működött Mátraverebély-Szentkúton. Itt a nagy búcsúik idején a Szűzanya grottájánál 14 szentmisét egyúttal végigjátszott és énekelt. Amikor a sok áldozó miatt elfogyott az ostyá, akkor éjjel még ostyát is sütött. Előljárói kereken 20 alkalommal helyezték át!

1951 novemberétől több mint 26 évet Csengelén töltött plébános rendtársá mellett, mint kántor, szakács, sekrestyés stb.

Fáradhatatlan volt a munkában és az imádságban is. A szegénység fogadalmához való ragaszkodása díszére vált volna még egy noviciusmesternek is. Csak addig volt

zsebében pénz, amíg bevásárolt. Utána a maradékot azonnal kítette. Ha elfelejtette, szinte ijedten jött a maradék pénzzel: jaj, a zsebemben felejtettem. Tisztasági fogadalmának megtartásában is példaadó volt. Csengelén mindenki tisztelte.

1978 januárjában elgyengült. Szegedre került kórházba, egy hónapig otthon ápoltuk, márc. 21-én pedig saját kérésre Pannonhalmára került. Ott türelmével és imádságával tünt ki. Aug. 22-én visszaadta lelkét Teremtőjének, Krisztus feltámadásának és eljövételének titkából vigasztalást merítve. Dr. Szilas József csanádi általános helynök végezte temetését, rendtársai, egyetlen még élő rokona, a csengelei hívek és a pannonhalmi otthon tagjainak részvételével.

Rendtársai

P. VADAS JÓZSEF OFM
(1896—1978)

1896. márc. 22-én született Egyeden (Sopron m.). 1915-ben besorozták, és végigküzdötte a világháborút a galíciai, romániai és olasz fronton. Hat év után vált meg a hadseregtől. Ekkor kezdett foglalkozni a papi hivatás gondolatával. 1922-ben Turinban belépett a szaléziekhez. Itt végezte a filozófiai négy évét, a teológiát pedig a mexikói Guadalajarában. Az akkori egyházüldözés miatt mint megyéspap fejezte be tanulmányait a spanyolországi Victoriában. 1929. máj. 25-én szentelték pappá a Pilari Miaszonyunk székesegyházban. Mint lelkipásztor először Kaliforniában működött, majd Saskatchewan (Kanada) magyar templomában. 1938—1950-ig ismét az Egyesült Államokban találjuk mint magyar ill. angol lelkipásztort. 1950 júliusában visszatért Kanadába és belépett a ferencesekhez. Egy éves noviciátus után több helyen működött mint lelkipásztor és gyóntató, többek közt a youngstowni (Ohio) magyar ferenceseknél. 1967-ben tíz hónapos szabadságra hazájába jött. Utána 1976. jún. 10-ig még Kanadában működött. Ekkor korára való tekintettel nyugalomba vonult és végleg hazatért, hogy szülőfalujában csendben készüljön aranyiséjére. De ez nem adatott meg neki: az Úr múlt év ápr. 8-án magához szólította viszontagságos életű, megfáradt szolgáját.

Nyugtalan, kereső ember volt — mutatja sok külső és belső vándorlása is —, hajlamos a végletekre, aszkézisben, lelkipásztori buzgalomban, jókedvben egyaránt. Halála előtt kérte, hogy paptestvérei érte is mondjanak majd egy fohászt.

Confrater — Soror

Dr. PAPP IMRE
(1918—1978)

Szikrázó nyár fényében tünt el a magyar egyház egyik ragyogó csillaga és ígéretes reménysége: a földön világoskodó fény az örökkévaló világosság tengerébe.

A bácskai Kishegyesen született, Szabadkán érettségizett. Mint hittudományi hallgató feltűnt a zágrábi, utóbb a pesti Pázmány-egyetemen kiemelkedő tudásával és halhatlan szorgalmával. Később az egyetem jogutódaként működő Akadémiának bekebelezett doktora (1950), utóbb magántanára lett (1958). Rövid káplánság után a szabadkai kizszenináriumi lelkiigazgatója, majd a háborús események szünete után a kalocsai Hitoktató-nőképző (1946), és a Hittudományi Főiskola tanára lett (1947). 1951-ben a megszűnő kalocsai főiskolát Szegedre kíséri, és ott kapja kinevezését a Központi Papnevelő Intézet lelkiigazgatójává. 1958-ban váratlanul visszarendelték az egyházmegyébe, és ott előbb Kecelen, majd Baja-Belvárosban működött káplánként. Itt hatalmasodott el régiója viselt arcszabája, amit végül is kénytelen volt megoperáltatni. Ebből kifolyólag jobboldala bénult lett, a működés lehetetlenné vált számára, és a székesfehérvári Papi Otthon lakója lett ötvenegy esztendőskorában. 1978. július 23-án halt meg a székesfehérvári kórházban, július 29-én temette el főpásztora, Kisberk Imre, Udvardy és Paskai püspök és nagyszámú papság jelenlétében.

Jánoshalmán, ahol egy évig volt csak káplán, így maradt meg a hívek száján: a kis Dupla. A népszáj megállapítása az első: valóban pap volt nemcsak nevében, de egész egyéniségében. Napi egy órás szentségimádását a legmunkásabb helyen, a legkimerítőbb lelkipásztori vagy társadalmi elfoglaltság közepette sem hagyta el. Az Egyetemi

Templom ünnepelt szóknoka, aki a déli misét és prédikációt ismét eseményné tette nagy elődök (Prohászka, Tóth Tihamér) után, bámulusos buzgósággal járta a keceli tanyákat gyermekei után mint hitoktató, és a bajai értelmiség dédelgetetten nagyra-becsült szóknoka előszeretettel foglalkozott a kicsinyekkel. Éjszakába nyúló tudományos munkálkodása nem tette elvonulttá: csodálatosan be tudott illeszkedni a papi közösekbe, és mindig kész humorával órákig tudta kacagtatni a résztvevőket.

Erőinek teljében, éppen akkor, amikor legjobban tudta volna hihetetlen szorgalommal összegyűjtött tudásanyagát kamatoztatni, érte el a keresztt. Hogy mennyire nehéz volt neki betegsége, csak a legkisebbet említsük. Jobboldali bénasága a hangszálakat is érintette, és ezért a torokhangokat erőteljesebben kellett kiejtenie. Egyszer csak úgy fölsóhajtvá mondja: Hogy utálom magam ezért a raccsoló, affektált beszédért! Röviddel operációja után pedig azt mondta: Mindig nagy gondot fordítottam beszédeimre, és azt hittem, hogy az a feladatom. Az Úr Isten — úgy látszik — ezt a legnagyobbat kívánta tőlem. — És ami a legszebb: „a mi Urunk szokt predikált és sok csodát tett. De amikor a megváltás művét végezte szenvedésében, elhallgatott.”

Papnak tekintette magát életében, papként hordozta betegségének fiatalon kapott keresztjét. Az Örök Pap vegye a szentháromságos élet boldogító örök életébe!

Belon Gellért

P. RADÁNYI RÓKUS SJ (1914—1978)

1948 áprilisában, pár héttel érettségi előtt, új hittanárt kaptak a pécsi Pius-gimnázium VIII-os növendékei, mert az eddigi, P. Hemm, halálán volt. Egy ismeretlen fiatalember jött az osztályba. Fellépése határozott volt. Közölte, hogy most jött Szatmárnémetiből. Látja, hogy igen el vannak maradvá az anyaggal, ezért világosan és érthetően mindjárt magyarázni kezdte a következő órára szánt leckét. Minden kérdésre határozottan és azonnal válaszolt. Daliás termete, göndör fekete haja, villogó és mindent áttekintő szeme parancsolóan hatott az osztályra. Nem is merték kipróbálni, meddig bírja türelemmel a sajnáltevéseiket. Gyorsan levegő lett az évnék, de ez alatt a pár hét alatt jól behozta az elmaradt anyagot az új tanár, P. Radányi Rókus.

Bácsbokodon született 1914. okt. 23-án. Gimnáziumi tanulmányait Kalocsán kezdte a jezsuitáknál 1925-ben. 1930-ban belépett a noviciátusba. Budapesten volt retorikus és filozófus, Szegeden végezte a teológiát. 1942. máj. 13-án szentelték pappá. Első miséjén két ünnepi szóknoka is volt: egyik horvátul, másik magyarul beszélt.

Szatmárnémetiben kezdte el papi működését 1944-ben mint házgondnok, konviktusi prefektus és gimnáziumi hittanár. Emellett szerkesztette a „Kálvária” c. lapot. Innen került 1948-ban pár hónapra Pécsre, majd júliusban Budapestre. Munkaköre itt is igen változatos volt: a külföldi missziók prokurátora és a „Katolikus Missziók” szerkesztője, a Jézus Szíve-templomban kisegítő és a Szív-újság segédszerkesztője. 1944—1950 között szinte minden munkatéren dolgozott, és mindenütt megálta a helyét. Ez időtől kezdte főleg három területen értékesítette talentumait Isten országáért: mint lelkipásztor, szerkesztő és adminisztrátor.

Lelkipásztor: 1950-ben a pécsi Jézus Szíve-templomot vezette, majd több helyen működött 1955-ig. 1956-ban vette át a hollandiai magyarok lelki, szociális és mindennemű gondozását. A holland Caritas útján haza is sok gyógyszerrel küldött a rászorulókrak. Mikor 1960-ban Amerikába került, lelkipásztori működését folytatta az új világban is. Hétféleken kisegített a passaic (New Jersey) Szent István plébánián, majd később (1970—73) Yonkersben a magyarok lelkipásztorá. Amikor ideje engedte, szívesen ment a kanadai plébániákra is kisegíteni.

Szerkesztő: Hazai működését már említettük. Hollandiában „A Kereszt népé”-t adta ki, ami nemcsak hitbuzgalmi lap volt, hanem az ottani magyarok „mindenes” lapja. 1960-ban vette át A Szív szerkesztését Shrub Oak-on. Pontosan, a körülményekhez képest szépen és ízlésesen szerkesztette a lapot. A tartalom is szívügye volt, bár nem volt íróember. Sok munka járt a kiadással. A szöveget kétszer gépelte le, másodszer azért, hogy a jobboldalon kiegyenlítse a margót. Ezután egy alulról égővel megvilágí-

tott tejüveg lapra helyezte a kész oldalt, és elkezdődött a „kákán csomót keresés”. A hibás szót újra gépelte, és óvatosan beragasztotta az elhibázott fölé. Ez után következett a címek összeállítása, amelyeket előre nyomtatott betűkből ragasztott össze. Ezt a szöveget kapta meg a nyomda. Majd jött a postázás kimerítő napja: címzés, szállítás és a különböző formulák kitöltése. Hogy pedig a számok között se unatkozzák a szerkesztő, intézte az egész világgal való levelezést: anyaggyűjtést, a Jézus Szíve-tisztelet és a napi felajánlás terjesztését. Mindezt a munkát itt-ott segítséggel, de leginkább egymaga végezte.

Adminisztrátor: Mikor Yonkersba került, a már ismert energiával és határozottsággal látott hozzá, hogy a templomot és plébániát rendbehozza. Mint mondani szokta: „úgy reméltem, hogy öregségemre kis otthont építek magamnak, de kiderült, hogy Isten dicsőségére dolgoztam.” 1973 vége óta ugyanis a Fordham egyetemre költözött mint provinciai titkár. Szerkesztői tapasztalatait itt is jól értékesítette. Neki köszönhető a pontos és kezelhető levéltár is.

1972 tavaszán egy vizsgálat alkalmával az orvos azt ajánlotta, hogy a mellkasán levő kis kinővést jó lenne közelebről megvizsgálni. Az eredmény lesújtó volt: a nyirokmirigy-szisztéma rákos. Ezt követte a sok vizsgálat, majd besugárzás és kémiai kezelés. A nagytermetű, egészséges ember pár hét alatt lefogyott és lelkileg-testileg fáradt lett a kezelés következtében. Pár hónap alatt azonban rendbejött, és az orvos azzal vigasztalta: ha öt éven belül nem találnak rákos tünetet, akkor megállították a terjedést. Mindössze négy év telt el, amikor arcán újra daganat jelent meg. Felyitették, de nem lehetett operációval eltávolítani, olyan közel volt a szájizmokhoz. Újra sugárzás, kémiai kezelés . . . Igen csöndes és türelmes beteg volt. Nem panaszkodott, és nem beszélt betegségéről. Amennyire ereje engedte, elfoglalta magát és dolgozott. Közben a mája is megbetegedett. Nap mint nap fogyott, kivéve derékban, mert szervezete nem bírta a vizet kiszorítani. Két héttel halála előtt bevitték a közeli kórházba. 1978. jún. 28-án reggel halt meg.

Temetésén vagy 80 jezsuita koncelebrált. Az egyik idősebb atya, aki aznap jött haza a kórházból és soha nem koncelebrált, szintén velük volt. „Érte megteszem” — mondta.

Személyisége és áldozatos munkája nagyon hiányzik. A fordhami közösség magyar és amerikai tagjai állandóan emlegetik. Keménysége és határozottsága mögött ott volt a melegszívű ember, aki szerette a közösséget és a közösség szerette őt.

P. Babos István SJ

SEMES FERENC piarista (1908—1978)

Halála előtt néhány nappal gyógyszert vitt Erdélybe egy súlyosan beteg rendtársának. Ő maga, szintén betegem, gondolkodás nélkül vállalkozott a számára nagy és fárasztó útra. Az éjszakákat csak a vonatban tölthette, félig-meddig pihenve, sokkal inkább megtörve. Így érkezett vissza Budapestre, szeretetszolgálatának melengető jóérzésével szívében. De ugyanakkor a fárasztás ijesztő jeleivel. Szíve, amely fölmelegedett az áldozatos szeretetben, végzetes próbának tette ki magát. < Szepacher

1908. dec. 19-én született Csanálosson. 1928-ben lépett a piarista rendbe, 1935-ben szentelték pappá. Vácot kezdte a tanítást. Innen került 1941-ben Máramaroszigetre, s ott élete végleg összefonódott Erdélyvel, az ottani tanítással, lelkipásztorokodással, az erdélyi magyarsággal. Olyan időpontban került oda, amikor szinte minden nap a történelem súlyos rázkódását rezegte tovább. Helytállás, lelki tartás, de egyúttal kedély és derű kellett hozzá, hogy a nehezen induló iskolai munka, a tanári és rendi élet viszonyosságai, a tanulók nyelvi és egyéb hiányosságai miatt az ember össze ne ropanjon. Szemes Ferenc pontos stabilizáló ereje volt ezekben az újrakezdő időkben a rendházi és iskolai életnek. Nagy része volt abban is, hogy iskolánk szellemi és erkölcsi hatása a kezdeti nehézségek után kiterjedt a szélesebb társadalomra is. Társágkedvelő lény, jó humorérzéke, de főleg remek énekarvezetői szereplése igen kedvezően hatott a jó kapcsolatok kiépítésére. De szerette és tisztelte a pasztorációban működő helybeli és vidéki papság, a másvallású iskolák, intézmények, a különböző

(román,ruszin) nemzetiségűek is. Sok barátja, tisztelője volt ezek között, akik az utolsó pillanatig megőrizték szívükben, s akiket ő ugyanúgy őrzött emlékeiben és érzéseiben.

Az 1944-es átmeneti távozás után nem tudta feledni Máramarosszigetét. Mihelyt lehetett, nyomban visszatért, és megint az új kezdés egyik — immár tapasztalt — szolgája, segítője lett. Ezt az időt az ő saját és mások elbeszéléseiből ismerjük. Roppant találékonyságra, körültekintésre, nagy diplomáciai érzékre volt szükség az újjászerveződéskor. A nagyon rátermett igazgató-házfőnökönek méltó és szinte nélkülözhetetlen segítőtje lett. Gazdag szigeti tapasztalatai, a lakosággal, valamint a papsággal való kapcsolatai révén megkönnyítette az iskolai és rendházi nehézségek áthidalását.

1948 után Máramarossziget immár nem tanárát, hanem csak egyik lelkipásztorát köszönhette benne. Ekkori működéséről, hivatástudatáról, áldozatkészségéről, hősiességéről, nyomatékosan mindig tisztelettel beszéltek hívei, paptársai, rendtársai egyaránt. Kedves, természetes, nyílt embersége szinte önkéntelenül vitte magával Isten felé az embereket. Soha nem mutatkozott lelkileg „szakadt” személyiségnek, akiben az emberség halálra dermed a metafizikum küszöbén, mintha páncéltájt választaná el a két világot. Embersége, kedélye spontán módon lépett át a Szeretet birodalmába, amikor békíteni, megnyugtatni, vigasztalni, együtt imádkozni vagy a halálra előkészíteni jött el a pillanat. Isteni és emberi világot mély egységben rendezni képes pasztorációs tevékenységével egyformán segítette beteg, konfliktusos paptársait, tanácsalans híveit, haldokló püspökét, keservesen, keményen próbára tett embereket.

1969-ig maradt Erdélyben (Alsóhomoródon és Rónaszéken plébánosként), majd hazakivándorolt Magyarországra. Ereje fogyni kezdett, hiszen maga is sok megpróbáltatáson ment keresztül. Betegség is gyötörte. Kecskeméten nem volt könnyű megszoknia. Olykor bizonyos depressziós hangulat fogta el, nem tudott már mindig kedélyes rendtársnak bizonyulni. Lassan azonban, könyvtárrendezési, javítási és szerényebb pasztorációs munkája révén mégis újra magára talált. 1976-ban régi vágyának megfelelően Pestre helyezték. Jellemző volt rá, hogy ekkor kérte: lássa el valaki helyette egy idős, magányos lelki fiának gondozását Kecskeméten.

Pest már teljesen visszaadta életkedvét. Húga családjának, régi barátainak közelsége, a közös erdélyi emlékek felidézése, a könyvtári munka, egyéb rendházi feladatok végzése, egyik volt igazgatójának istápolása derűssé, meglegedetté tette. Többször lerándult Erdélybe innen is, hűségesen fölkereste ottani rendtársait és barátait. Most az utolsó látogatásról jött vissza. Isten méltónak találta, hogy szenvedés nélkül vegye magához 1978. máj. 16-ának egy csendes, békeséget hozó esti órájában.

Confrater

NÉGY ERDÉLYI HALOTT

Szűcs Sándor c. esperes, zilahi plébános, mosolygós lelkű, paptestvérszerető munkatársunk, életének 44., áldozópapságának 18. évében, 1978. nov. 3-án, hosszas szenvedés után, Isten akaratában való megnyugvással, a betegek szentségével megerősítve elindult az örök hazába. Felszentelése után szilágysomlyói segédlelkész volt, majd Bélfényéren plébános, 1969. aug. 1-től haláláig pedig zilahi lelkipásztor. Papi életét hivatásának megbecsülése, embertársai iránti jóságos szeretet és érző szív jellemezte. Búcsúznak tőle a gyászoló egyházmegyén és paptársain kívül a zilahi hívek, szomorú édesapja, testvére és rokonai. Testét a zilahi plébániatemplomban koncelebrált szentmise és gyászszertartás után nov. 6-án Cséfán (Bihar m.) édesanyja mellé helyezték örök nyugalomra.

Nagy László tb. esperes, csíkszentgyörgyi plébános Csíkszentléleken született 1930. máj. 1-én. 1959-ben szentelték pappá. Lelkipásztori működésének állomáshelyei voltak: Nagykászon, Kézdivásárhely, Uzon és 1973 óta Csíkszentgyörgy, az egyházmegye egyik legerősebb egyházközsége. Lelkipásztori munkáját a lelkiismeretesség, pontosság jellemezte. 15 évvel előzött volt egy balesete, amelyben a feje ütést kapott. Ez sajnos észrevétlenül rosszabbodott, úgyhogy elveszítette biztonságérzetét és ágyba került. Nem érezte az ételek ízét sem. Szomjas lévén, a borvizes üveget összetévesztette az ecetsavas üveggel, és félliter után csak a hatását érezte. Azonnal mentővel

Csikszeredára, majd Bukarestbe szállították, de minden orvosi gond ellenére ott elhunyt dec. 29-én. Csikszentgyörgyön temették jan. 4-én.

Zitzmann Ferenc kanonok, váradoszlasi apátplébános életének 77., áldozópapságának 55. évében, 1979. jan. 15-én este adta vissza jóságos lelkét Teremtőjének. A Hit-tudományi Egyetem elvégzése után az egyházmegyei főhatóságnál kapott beosztást. Mint püspöki titkár, irodaigazgató évtizedeken át segítette főpásztorait az egyházmegye kormányzatában. Majd lelkipásztorkodása idején kezdeményezte és felépítette a váradi Szent József telepi kápolnatemplomot és a sülelmedi plébániatemplomot. Olaszi templomban már vagy húsz éve őrangyalkápolnát hozott létre, beállította a mikrofont, Istennek és Isten népének buzgó és fáradhatatlan szolgálója volt. Két segédlelkéssel dolgozott. Azt mondták róla káplánjai, hogy „abszolút úriember”, vagyis sohasem ingerült, mindig tudja magát fegyelmelni, és beosztott munkatársait megbecsüli. Mindkét szeme világának elvesztése és három súlyos operáció okozta szenvedésében hősiess, derűs lélekkel mutatott példát paptestvéreinek, hozzátartozóinak, híveinek egyaránt. Betegségének utolsó heteiben sokszor imádkozta az evangéliumi szenvedővel: „Uram, add, hogy lássak!” Az Örök Főpap most meghallgatta könyörgését, s mi hisszük és azért imádkozunk, hogy lássa meg az örök világosságot!

Nagy Gyula 34 éves áldozópap elhunya különösen szomorú. Vízvezeték szerelő technikusként jutott be a teológiára mint késői hivatás. De csak másfél évig volt papunk. Két agytumora volt. Legutóbb erős hülésből agyhártyagyulladását kapott, ami el is vitte. A ragálykórházba került, ahová más nem látogathat be. De éppen abban a szobában volt egy görögkatolikus jó paptestvér, aki utoljára is feloldozta. Jó volt hozzá az Úr! Dr. Hosszú László vikárius temette jan. 15-én a biharpüspöki temetőben lévő családi sírboltba, vagy 40 paptestvér jelenlétében.

M. L.

BÉKES JÁNOS mosoni káplán
(1943—1978)

Éppen egy évig voltunk itt együtt a mosoni plébánián. Nagyon jó megértésben, a munkát és a gondokat közösen megosztva. Igen jó összhangban voltunk főnökünkkel is. Már májusban nagyon sokszor érezte magát rosszul, ennek ellenére teljes lendülettel végezte munkáját. Akkor én is sajnos két hétig voltam fekvő beteg az izületeimmel. Az összes hittanórát ő tartotta, naponta megáldoztatott, soha el nem felejtette megkérdezni, mire van szükségem. Augusztus utolsó hetében egyik éjszaka nagyon rosszul lett. Ki kellett hívni az ügyeletes orvost. De másnap már elmondta a szentmiséjét, mintha semmi sem történt volna. Másnap beszélgettünk és ajánlgattam neki, hogy visszajöjök a szabadságomról, de ez ellen nagyon tiltakozott. Szept. 6-án délután Győrbe utazott, és ott lett nagyon rosszul az ismerőseinél. Onnan a mentő szállította kórházba, és megállapították, hogy az epéje elfakadt. Így azonnal műtetre került a sor. Este 6—9-ig tartott a műtét. Közben vették észre, hogy a lépe is föl van repedve. Biztak benne, hogy a dupla operáció ellenére is sikerül megmenteni. Kétszer is kapott vérátömlesztést, de sajnos hiába. Éjjel egy órakor meghalt.

Nagyon szerettük őt. Azóta nem énekel a gyermekkórusa vasárnaponként, és a nagymisén sem halljuk gyönyörű hangját. Soha nem panaszkodott a betegségéről, sőt szüntelen vidámságot árasztott maga körül, ahol csak megjelent, üzletekben vagy baráti körben. A betegek szentségét szept. 4-én este, Rozália-nap alkalmából vette fel a templomban a kezemből szentmisén. Utána a hívek kéten adtuk fel nagyon soknak. Senki sem gondolta, hogy az Úr rendezése ilyen csodálatos.

Káplántárs